

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

6. Regula est seps vineam protegens. Thema. Plantavit vineam, & sepem circumdedit ei. Matth. 21.33.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

EXHORTATIO VI. PRÆLIMINARIS.

De sexto Stimulo observandi Regulam:

Quia est seps, vineam animæ circumdans & protegens.

T H E M A.

Plantavit vineam, & sepe circumdedit ei. Matth. 21. 33.

CHRISTUS Redemptor noster tam veteris Legis Synagogam, quam novæ legis Ecclesiam, jam orto, jam agro, jam vinea assimilare dignatus est. Paterfamilias plantavit vineam, & sepe circumdedit ei: & fodit in ea torcular; & edificavit turrim; inquit Matth. 21. 33. De Synagoga id exponens Origenes, hom. 19. in Joann. ait: *Custodia Dei fuit sepes vineæ, Turris Templum, Torcular locus libationum*: sive altare in quo victimarum sanguis exprimitur. De Ecclesia explicat S. Irenæus L. 4. c. 10. cum aliis; sepe mque ait esse legem Dei & præcepta; quæ Ecclesiam muniant, & fideles in officio & pietate contineant. Turris mysticè sunt Doctores & Pastores, tanquam è turri populi speculatores.

Torcular crux Christi, ejus prælo Martyres, Virgines, omnesque ejus sequaces premuntur, & gaudii vinum exprimitur. Non absimili quoque ratione videtur quemvis Ordinem religiosum, & in his Societatem nostram comparare posse orto aut vineæ, sepe circumdatâ & bene munitâ; quam Paterfamilias celestis per S. Ignatium plantavit. Cujus sepes sunt leges, regula & constitutiones: *Turris fortissima nomen Domini, nomen Jesu*; sub cuius protectione laboramus & militamus: uti & ipsa oratio, meditatio ac providentia. Torcular est mortificatio, tribulatio, crux, quæ cuivis Christi discipulo & Religioso portanda est. Sed nunc aliis prætermisiss, sepe Societatis, id est, regulam, ejusque utilitates expendamus: & quidem 1. Quod bestias noxias à vinea arceat. 2. Quod vineam in flore conservet. 3. Quod eandem

D 3

eandem

eandem fructuum copiâ beat. Ut ex his ad observantiam regulæ exactiorem animemur.

I.
Seps vineæ juvat ad conservationem vineæ.

I. Præcipuum seps officium & beneficium meritò censetur, vineam circumdare, protegere, & animalia nociva arcere: unde ubi vulgata editio legit: *Sepem circumdedit ei*. Syrus habet: *Undequaque eam vallavit macerâ*, id est muro, absque calce, qualis circum vineas construi assolet: ut circumquaque munita sit & protecta. Quamdiu hoc sepimentum illæsum conservatur, quamdiu regularis viget observantia: nulla fera vineam nostram devastare poterit: huc facere videntur verba Isaia Prophetæ c. 35. 9. *Non erit ibi leo, nec mala bestia ascendet per eam, nec inveniatur ibi*. Ad ejusmodi vineam tam munitam, non intrabunt serpentes, neque ursi, neque alia fera animalia, ut eam destruant & convertant: ita ut ille ipse leo, qui per omnia undique circuit, stragem faciendo, & absque ullo respectu ac reverentia loci, aut sanctitatis personæ cuiuscunque, ipsa templa ingredi, monasteria & cellas penetrare nititur, nullâ tamen ratione in hanc vineam sese insinuare aut irrumpere, damnûmque creare valeat: licet enim de longè possit aliquantùm rugitu suo auditum pulsare, ungues tamen ac dentes infringere haudquaquam poterit. *Securi ergo simus* (ait Guericus Abbas serm. 3. de adventu Domini) *si de via (regularum) non exorbitamus, potest leo, qui circumis, quarens quem devoret, viatores rugitu terrere; sed persistentes in via laedere non potest*. Rugiat ergo leo ex-

tra vineam, extra sepimentum; circumciant ursi maceriam, advigilantes, num te mordere queant; tu esto sine metu, modò sepem non infringas, eisque foramen aperias, per quod ingrediantur. *Non erit ibi leo, & mala bestia non ascendet per eam*. Nihil ergo timete, nisi lædere sepem; nihil formidate, nisi recedere de via regularum: *Si es in via*, subdit Guericus, *hoc solum time ne devies*.

Dilectissimi mei, quoties vos monui; ut non ampliùs reflectatis animum ad annos præteritos, nec sollicitudinem geratis de peccatis sæculi; sed solum attendatis ad observantiam vestri instituti: omnis alius timor vanus est, & omnis alia anxietas inutilis; hic est timor sanctus & proficuum, singularem semper curam gerere, ne transiliatis sepem regulæ; sic nec inimicum, qui lædat; nec scorpionem, qui mordeat, nec leonem qui dentes infigat, timebitis. Ergo *si in via es, hoc solum time, ne devies*; si intra sepem es, hoc unum metue, ne transilias; alia omnia terriculamenta, contemne & irride. *Nam non eris ibi leo, & mala bestia, qua nocumentum afferat*. Licet sit Magister circumdatus numerosa juventute; aut Operarius, qui semper versetur in medio nationis prave, aut Ecclesiastes, innumerâ stipatus Auditorum multitudine, non est quod metuat, modo intra sepimentum regulæ delitescat; si non agat cum proximo, nisi ob finem regulæ, nec converteretur nisi socio præseente, nec recuset Superiori aperire interiora animæ. Hæc enim ratione,

ratione, unguis leonis infernalis apprehendere neminem valebunt. E contra verò, qui à via deviat, qui maceriam deserit, qui sepem diffringit ac dissolvit, in periculo est, ut mala bestia ascendat per eam: nam verissimum est dictum Sapientis: *Qui dissipat sepem, mordebit eum coluber.*

II.
Juvat ad
Hotem.

II. Alterum quod ex sepimento vineæ probè custodito beneficium emanatur, est flos & odor bonus ejusdem: si enim vinea sepi sua peripheriâ circumquaque bene clausa & ab incurfu bestiarum noxiarum defensa, securaque existat, floret optimè; ita ut in eam cadat illud Cant. 2. 13. *Vineæ florentes, dederunt odorem suum.* Si enim in Ordinibus religiosis, exacta vigeat disciplina & regularum observantia, sunt verè, *vineæ florentes*; & in primavo flore constanter perseverant; quod si verò regularem disciplinam pessundent, flos, decor & gloria eorum marcescit, ac decidit; velut ordinum plurium exempla comprobant, qui vel tanquam flores veterascetes languent, vel omnino exaruerunt atque extincti sunt. Deinde ejusmodi Ordines non solum florent, in semetipsis, & conscientis suis; verum etiam suavem diffundunt odorem boni exempli, virtutis ac perfectionis in proximos: verèque cum Apostolo dicunt: *Christi bonus odor sumus.* 2. Corinth. 2. 15. id est, bonam Christi famam, verbo & exemplo spargimus. Præclare hanc in rem, S. Ambrosius, S. Anselmus & S. Bernardus serm. 17. in Cant. de spiritali colore & odore virtutum in illud: *Ego flos campi &*

lilium convallium: Habent, inquit, flores colores suos, habent & odores, odorem in fama, colorem in conscientia. Colorem operi suo dat ejus bonitas, & cordis intentio, odorem modestia & virtutis exemplum. Justus lilium est, in se candidum; sed proximo odoratum: proximo enim famam, nobis debemus & providemus conscientiam. Ejusmodi fama odorem suavè spirant vineæ religiosæ florentes intra maceriam regularum suarum; quæ si secus faxint, fetorem ingratum exhalant, & maculam dant in gloria sua.

Sicut Sponsa Cant. 6. 1. seipsam comparat areolis aromatum, suaviter redolentium: ita quavis religio his meritò assimilatur: in quibus videre est, venustatem, amoenitatem, & pulchrum ordinem vernantium herbarum, & florum odoratorum, ex quibus fragrantès spiritus exhalantur: Atque hoc est quod jubet Salvator Matth. 5. 16. cum ait: *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona & glorificent Patrem vestrum;* ubi aliâ metaphora, gloriam & bonam famam appellat splendorem ex bonorum operum luce promanantem. Tales vineæ florentes erant Apostoli & Martyres, omnèque Ordines religiosi in ortu suo, primitias spiritus habentes, & magni fervoris, ac perfectionis ubique signa edentes: & velut areolæ aromatum, omnium visum, odoratumque mirificè recreabant: Sicut aromata, quò magis conteruntur, eò majorem spirant fragrantiam; ita Christus Redemptor noster, Apostoli, Mar-

Mar-

Martyres, Ordinum Fundatores, & primi eorum assecla, quò magis persecutionibus & tribulationibus pressi & quasi contriti fuerunt, eò suaviorum virtutis suæ sparserunt odorem; intra regulæ suæ sepimenta sese continentes.

Eluxit id præclare in Doctore Gentium, qui quocunque deveniret, omnes amoenissimâ virtutum suaveolentiâ recreabat: unde verè S. Bernardus serm. 12. in Cant. de illo ait: *Paulus vas electionis, revera vas aromaticum, vas odoriferum, & refertum omni pulvere pigmentario: Christi enim erat bonus odor in omni loco. Multa profectò suavitatis fragrantiam, longè latèque spargebat pectus illud, quod sic affecerat sollicitudo omnium Ecclesiarum. Vide enim, quales species & aromata coacervaverat sibi: Quotidie, inquit, morior propter vestram gloriam. Et rursus: Quis infirmatur & ego non infirmor?* Simili ratione, quem suavitatis odorem non diffudit longè latèque per Hispaniam, Italiam, Galliam S. Fundator noster, & primæva Societas; qui ita omnium mentes recreabat, ut ejusmodi fragrantia inescati, ægerrimè eos à se divelli paterentur, & mox ad fundanda ubique Collegia excitarentur, quo stabiliter odore tam salutari pascerentur.

Si volumus, Charissimi, ut vineæ nostræ florentes, id est Provincia, Collegia, Domus probationis & personæ Societatis singulæ, constanter florent, & amabilem odorem ubique in proximos spargant; septa regularum,

farta tecla conservanda sunt; & in primis regula charitatis, ut nemo alterius famam vel in minimo lædat, regulam temperantiæ; ut neminem sensualitate suâ offendant? regulam modestiæ, quæ mirificè omnes intuentes ædificat ac recreat. D. Basilius Epist. 175. refert aucupes quosdam columbarum cicurum pennas consuevisse odore quodam inficere, qui columbis aliis gratissimus sit: quo pellectæ, pleræque in decipulam inducuntur. Ita faciendum cui libet personæ de Societate, ut suarum virtutum odore perditos ad Christum adducat; probos ad virtutis incrementum, ac perfectionem attrahat. Quemadmodum S. Cæcilia Virgo Valerianum Sponsum suum lucrata est Christo, cum ipse primâ nuptiarum nocte fragrantissimum castitatis odorem, instar rosarum vernarum, ac liliorum, in conclavi Sponsæ suæ fuisset odoratus. Emulemur hæc charismata meliora: & vineæ florentes dabunt odorem suum.

III. Tertium beneficium, quod ex sepe probè custodita vineæ obvenit; est, ut non tantum à feris defendatur, & floreat, gratumque odorem diffundat; verum etiam, ut fructus matoros, & uvæ dulces vineæ Domino profertur, sicut è contra sepe destructâ, vinea quoque pessundatur ac dissipatur, omnisq; spes fructuum tollitur. *Transivi, inquit Salomon Proverb. 24. 30. per vineam viri stultis; & ecce totam repleverant urtica, & operuerant superficiem ejus spina, & maceria lapidum* (Syrus

III.
Juvat si
fructum.

(Syrus vertit, sepes lapidum) *destructa erat: quod cum vidissem, posui in corde meo, & exemplo didici disciplinam.* Id est homo defes, & negligens vineæ suæ, id est, animæ, sepe, exponit eam tentationibus, infestationibus, atque incurfibus hostium, bestiarum ac dæmonum quo fit ut in extremam sterilitatem incidat. Scater enim spinis errorum, vitiorum, delictorum & scandalorum; ob sepe dirutam, id est, ob solutam disciplinam, & regularum neglectum; impunè enim irruunt imperfectiones & delicta, eamque vastant, & velut zizaniis contaminant.

Egregiè S. Gregorius L. 30. Moral. c. 20. *Per vineam stultis transire, est cuiuslibet vitam negligentis inspicere, e jusque opera considerare, quam urtica vel spina replent, quia in corde negligentium præsentia terrena desideria, & punitiones pullulant vitiorum: quia scriptum est, in desideriis est omnis otiosus. Maceria lapidum destructa erat: id est, disciplina Patrum; ab ejus corde dissoluta erat: atque ideo protinus adjunxit: quod cum vidissem, posui in corde meo, & exemplo didici disciplinam.* Omnis mali origo à S. Doctore in id refunditur quòd *Disciplina Patrum dissoluta erat: regularis disciplina à Patribus primævis exactè observari solita, laxata & dissoluta erat.* Hinc spinæ, hinc urtica, hinc sterilitas, hinc non uva matura; sed acerba labrusca.

Salomon ex hac parabola, didicit disciplinam, id est, cognovit quid sibi faciendum, ne animæ suæ vinea sylvesceret, & spinis repleretur: destructa maceria, id est, legum custodia, Disca-

mus & nos ex ista similitudine disciplinam & ponamus in cordibus nostris amorem regularum. Ne aliquando Christus Redemptor nolter ac Judex, tanquam vineæ nostræ Dominus, à nobis rationem strictam exigat, ogeratque illud Isaiæ 5. 4. *Nunc ergo judicate: Quid est quod debui ultra facere vinea mea? Ecquod vinitoris officium neglexi? quid in vinea colenda neglexi? quid ei facere debui, quod non feci? fodi in ea torcular, supeditavi Sacramenta, posui turrim, Superiores & Inspectores, sepe circumdedi, constitutionum & regularum; deditorem gratiæ meæ, & Solem justitiæ, ut ad maturitatem uvæ perduceret: quid igitur ultra debui facere? in quo peccavi? An quod expectavi, ut taceret uvæ, fecit autem labruscas? expectavi uvæ suaves, & stomacho meo gratas; sed ecce inveni insuaves & amaras, quæ molestiam & nauseam creant, expectavi uvæ dulces operum bonorum & virtutum, & vinum dulce charitatis & perfectionis; sed retuli omphacium & acetum sensualitatis, repiditatis & omnigenæ imperfectio- nis, Ego plantavi te vineam electam, omne semen verum; quomodo ergo conversa es in prævium vinea aliena? Jeremia c. 2. 21. *Quid faciam? quid pœnæ infligam, sepe sic negligenti, & omnem laborem ac indultiam meam frustranti vineæ? hoc agam: Auferam sepe ejus, Isaiæ 5. 5. Nudabo protectionem meam, Angelorumque custodiam, & regularum gratiam; Non putabitur & non fodietur.* l. c. Culturam ulteriorem subtraham ingrata vineæ atque indignæ*

E

indignæ

indignaz: & Nubibus mandabo, ne plu-
ant, & gratia abundantis rorem affun-
dant.

Quare, Charissimi, si vineam no-
stram, à Deo per S. Ignatium parentem
nostrum plantatam, turri & torculari
instructam, sepimento circumdatam,
illaxam cupiantus, ex parte nostra se-
pem regularum infractam, integram-
que servemus; ne serpentibus, leoni-
bus, uris, id est, tentationibus, vitiis,
peccatis aditum patefaciamus: nam
*Qui transit sepem, mordebit eum colu-
ber.* Et *Isaia 5.* minatur Deus: *Auffe-
ram sepem & erit in direptionem.* Et
Eccli 36. *Ubi non est sepes, diripietur*

posse. Si deinde Societatis nostræ
florem, vigorem & exempli boni atq;
ædificationis odorem, in fetorem gra-
veolentem commutari nolimus: re-
gularum sepem probè custodiamus; ac
denique si uvæ dulces, id est, fructus
bonorum operum & variarum virtu-
tum solidos ac perfectos, producere
desideremus, maceriam regularum
nostrarum, vineam nostram conser-
vantem, minimè lædi patiamur: aliàs
non uvæ dulces, sed acerbas, sed la-
brucas; non vinum dulce & Dei pa-
lato gratum, sed acetum insipidum
proferemus.

EXHORTATIO VII. PRÆLIMINARIS

De septimo Stimulo observandi Regulam
quia est speculum nostrum.

T H E M A.

*Si ignoras te, ô pulcherrima mulierum, egredere, & abi poss
vestigia gregum tuorum.* Cant. I. 8.

Quælibet anima
religiosa est Chri-
sti Jesu Sponsi cœ-
lestis dilectissima
Sponsa; à qua is
inter cœtera mo-
nita, & ornamenta
cognitionem sui,
& cognitionem Dei requirit; ex qui-

bus multa præclarissima decora & vir-
tutum cimelia dependent. Nam cog-
nitio sui ipsius, via est ad cognitionem
Dei; sicut ignoratio sui, est ignoratio
Dei: cognoscens enim infirmitatem
& miseriam suam, Dei gratiam & om-
nipotentiam agnoscere, eamque sup-
plex invocare cogitur. Unde Agape-
tus Diaconus admonitione ad Justini-
anum